

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że J. S. (1) jako pracownik u płatnika składek B. S. (1) nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 13 maja 2015 r.

Organ rentowy wskazał, że płatnik składek podał, że w zamyśle prowadzonej działalności gospodarczej było zatrudnienie pracownika administracyjno – technicznego do sprzątanía po wykonanych pracach, a na czas nieobecności nie został zatrudniony inny pracownik, nie wyjaśnił, kto wykonuje obowiązki podczas nieobecności wnioskodawczynie, nie przedstawił żadnych umów, kontraktów, zleceń, mimo że zatrudnienie wnioskodawczynie miało być związane z pozyskiwaniem potencjalnych klientów drogą elektroniczną, wyszukiwaniem adresów potencjalnych klientów. Organ rentowy wskazał, że płatnik jest bratem wnioskodawczynie, a zatrudnienie nastąpiło drugiego dnia po rozpoczęciu działalności, co było nieuzasadnione z punktu widzenia ekonomiki firmy. Nadto krótko po zatrudnieniu wnioskodawczynie wystąpiła z wnioskiem o wypłatę zasiłku chorobowego w związku z ciążą.

W ocenie Oddziału ubezpieczona została zatrudniona na specjalnie utworzonym stanowisku pracy, gdyż pomimo długiego okresu nieobecności wnioskodawczynie w pracy nie było potrzeby zatrudnienia pracownika, któremu by powierzono zakres obowiązków ubezpieczonej.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia organ rentowy stwierdził, iż ubezpieczona zawarła umowę o pracę nie dla wykonywania pracy, ale z zamiarem uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych w razie choroby i macierzyństwa – zasiłku chorobowego przypadającego w okresie ciąży.

/decyzja – k.48 – 45 akt ZUS /

Wnioskodawczynie J. S. (1) uznała decyzję za krzywdzącą i w dniu 18 listopada 2015 r. złożyła odwołanie od w/w decyzji i wniosła o jej zmianę, podnosząc, iż faktycznie wykonywała obowiązki wynikające z umowy o pracę w postaci przykrywania mebli, wartościowych rzeczy, skrobania farb, asystowania przy nakładaniu gładzi i malowaniu, oklejania progów taśmą malarską, sprzątanie miejsca pracy, za co otrzymywała wynagrodzenie.

/odwołanie – k. 2 – 3/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 1 grudnia 2015 r. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 11/

Na rozprawie w dniu 3 marca 2016 r. zainteresowany B. S. (1) poparł odwołanie wnioskodawczynie.

/ protokół rozprawy – k. 16/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik składek B. S. (1) rozpoczął działalność gospodarczą od dnia 12 maja 2015 r. Przedmiotem działalności gospodarczej są roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych.

/bezsporne – wypis z (...) k. 38 akt rentowych/

Ubezpieczona J. S. (1) urodziła się (...) Ukończyła liceum o profilu socjalnym.

/bezsporne/

Przed podjęciem zatrudnienia u płatnika składek ubezpieczona pracowała:

- w okresie od 16 maja 2014 r. do 31 października 2014 r. w (...) spółce z o.o. w W., na stanowisku pracownika produkcji,

- w okresie od 8 listopada 2014 r. do 6 lutego 2015 r. w (...) Company

(...) sp. z o.o. na stanowisku kontrolera jakości multiprocesu.

/świadczenia pracy – k. 11 -9 akt ZUS/

Z datą 12 maja 2015 r zostało wystawione zaświadczenie lekarskie wskazujące, że wnioskodawczyni jest zdolna do pracy na stanowisku pracownika administracyjno – technicznego.

/zaświadczenie – k. 12 akt ZUS/

Wnioskodawczyni miała ostatnią miesięczkę w dniu 15 marca 2015 r. W dniu 13 maja 2015 r w trakcie wizyty lekarskiej rozpoznano ciążę – 8 tydzień, poronienie zagrażające, wnioskodawczyni skarżyła się na pobołowanie w dole brzucha. Nie była wskazana praca polegająca na czynnościach remontowych. Nie było wskazane dźwiganie 10 kg, 5 kg w dłuższym okresie. Nie wskazane było wężanie farb.

/dokumentacja lekarska – k. 26, zeznania świadka M. M. – Ł. – e protokół z dnia 18.10.2016 r 00:07:53, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół z dnia 18.10.2016 r 00:30:12/

Wnioskodawczyni od początku wiedziała, że ciążą jest zagrożona, bo miała bóle, zalecenia lekarskie były takie, żeby odpoczywała.

/zeznania wnioskodawczyni – e – protokół z dnia 18.10.2016 r 00:30:12/

W dniu 13 maja 2015 r doszło do zawarcia umowy o pracę pomiędzy J. S. (1) i B. S. (1), na okres próbny od dnia 13 maja 2015 r do 31 maja 2015 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku pracownika administracyjno – technicznego, z miejscem świadczenia pracy w siedzibie firmy w R. oraz w miejscach wykonywania prac przez firmę, za wynagrodzeniem w kwocie 2000 zł brutto.

/umowa – k. 15 akt ZUS/

W dniu 16 maja 2016 r w trakcie wizyty lekarskiej stwierdzono 9 tydzień ciąży. Wnioskodawczyni skarżyła się na pobołowanie w dole brzucha.

/dokumentacja lekarska – k. 26

W dniu 1 czerwca 2015 r doszło do zawarcia umowy o pracę pomiędzy J. S. (1) i B. S. (1), na czas określony od dnia 1 czerwca 2015 r do 30 czerwca 2017 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku pracownika administracyjno – technicznego, z miejscem świadczenia pracy w siedzibie firmy w R. oraz w miejscach wykonywania prac przez firmę, za wynagrodzeniem w kwocie 2000 zł brutto.

/umowa – k. 15 akt ZUS/

J. S. (1) i B. S. (1) są rodzeństwem.

/okoliczność bezsporna/

Zostały sporządzone listy obecności z podpisami wnioskodawczyni. Wnioskodawczyni popisywała listy w domu. Rodzeństwo mieszka razem.

/listy obecności – akta rentowe – k. 25 -24, k. 86, zeznania wnioskodawczynie – e – protokół z dnia 18.10.2016 r 00:30:12 w zw. z e – protokołem z dnia 9.09.2016 00:15:31/

Została sporządzona karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, z której wynika, że J. S. (1) przeszła instruktaż ogólny w dniu 12 maja 2015 r przeprowadzony przez L. W., a instruktaż stanowiskowy był przeprowadzony przez B. S. w dniach 12 -13 maja 2015 r. Podpis złożył B. S. w dniu 12 maja 2015 r.

/karta szkolenia – k. 86/

Dla wnioskodawczynie został sporządzony zakres obowiązków na piśmie – częściowo w formie wydruku komputerowego, częściowo pismem ręcznym.

W zakresie obowiązków na zajmowanym stanowisku wskazano (pismem ręcznym):

- bieżąca pomoc w sprzątanii w miejscach wykonywania prac remontowych oraz wszelkich innych wykonywanych przez firmę,
- szykowanie dokumentów,
- pomoc przy wystawianiu faktur oraz przy obsłudze komputera,
- pozyskiwanie potencjalnych klientów drogą elektroniczną, wyszukiwanie adresów potencjalnych klientów.

Pracownik został uprawniony do kontaktowania się z klientami i przekazywania drogami elektronicznymi oraz bezpośrednio ofert handlowych, nieuprawniony do odbierania i podpisywania faktur zakupu ani do wystawiania rachunków z tytułu sprzedaży usług.

/kserokopia zakresu obowiązków – k. 36 akt ZUS/

Wnioskodawczynie podpisała odbiór wynagrodzenia za pracę w dniu 29 maja 2015 r w kwocie 2000 zł brutto – 1459,48 zł netto, w dniu 30 czerwca 2015 r - w kwocie 2000 zł brutto – 1459,48 zł netto, w dniu 31 lipca 2015 r – w kwocie 1725,80 zł brutto – 1459,48 zł netto. Dowód wypłaty za miesiąc lipiec 2015 r opiewał na kwotę 1508,15 zł. Dowód wypłaty był korygowany na kwotę 1459,48 zł. Wypłatę potwierdzał podpisem B. S..

/listy płac wraz z dowodami wypłaty – k. 35 -31, zeznania świadka M. W. – e – protokół z dnia 9.09.2016 r 00:51:27/

W czerwcu 2015 r B. S. rozmawiał ze swoim kolegą A. G. o podjęciu zatrudnienia u B. S.. Nie doszło do zatrudnienia A. G. z uwagi na zbyt niskie wynagrodzenie, które proponował B. S..

/zeznania świadka A. G. – e – protokół z dnia 9.09.2016 r 01:04:32, zeznania zainteresowanego e-protokół z dnia 18.10.2016 r 00:33:22/

W maju, sierpniu, październiku , grudniu 2015 r B. S. nie osiągnął dochodu. W czerwcu dochód wyniósł 4500 zł, w lipcu 2015 r 1800 zł, we wrześniu 2015 r 7000 zł, w listopadzie 2015 r 4000 zł.

/zestawienie przychodu – k. 81/

Od dnia 1 lipca 2015 r wnioskodawczynie stała się niezdolna do pracy z powodu dolegliwości związanych z ciążą. Skarzyła się na osłabienie, złe samopoczucie, szybkie męczenie.

/dokumentacja medyczna – k. 26/

W okresie ciąży wnioskodawczynie była leczona w związku z dolegliwościami nerek.

/dokumentacja medyczna – k. 15, 28,45,47 -56 /

B. S. malował u A. B. przedpokój. Robił gładź, malował ściany. Robił farbę strukturalną. A. B. wychodziła do pracy i widywała J. S. (1) po powrocie do domu. Zdarzyło się, że J. S. nocowała u A. B. w maju. A. B. jest ciotką rodzeństwa.

/zeznania świadka A. B. – e – protokół z dnia 5 maja 2016 r 00:02:44 /

B. S. wykonywał usługę skręcania regałów u M. M.. O firmie (...). M. dowiedział się z ulotki, którą dostał od wnioskodawczyni na giełdzie.

/zeznania świadka M. M. – e – protokół z dnia 6 lipca 2016 r 00:04:48/

Wnioskodawczyni nie wykonywała czynności administracyjnych.

/zeznania wnioskodawczyni e – protokół z dnia 9 września 2016 r 00:01:55 w zw. e – protokołem z dnia 18.10.2016 r 00:30:12/

A. B. (2) złożyła oświadczenie w formie pisemnej w dniu 20 października 2015 r, wskazując, że B. S. wykonywał prace remontowe w jej mieszkaniu, prace remontowe odbywały się w okresie między 19 maja 2015 r do 5 czerwca 2015 r, codziennie wraz z panem S. pracowała jego pracownica J. S. (1), robiła prace porządkowe, pomagała przy malowaniu, robiła prace wykończeniowe, prace wykonane zostały należycie i dokładnie.

/oświadczenie – k. 4/

Został sporządzony protokół technicznego odbioru robót nr 1/06/2015 – spisany w dniu 5 czerwca 2015 r, gdzie jako zamawiający została wskazana A. B. (2), podano, że zostały wykonane prace: remont przedpokoju i malowanie kuchni, jako wykonawca widnieje B. S. (1), roboty rozpoczęto dnia 19 maja 2015 r, zakończono 5 czerwca 2015 r. Protokół został podpisany przez A. B. i B. S..

/protokół – k. 5/

Z datą 5 czerwca 2015 r został wystawiony rachunek, gdzie jako nabywcę wskazano A. B. (2), wykonawcę – B. S. (1), dotyczył usług w postaci prac remontowo – wykończeniowych, opiewał na kwotę 2500 zł.

/ kserokopia rachunku – k. 6/

Z datą 26 czerwca 2015 r został wystawiony rachunek , gdzie jako nabywcę wskazano A. M., wykonawcę – B. S. (1), dotyczył usług remontowych w lokalach użytkowych, opiewał na kwotę 2000 zł.

/ kserokopia rachunku – k. 7/

A. M. złożyła pisemne oświadczenie z datą 16 listopada 2015 r, iż zgodnie z rachunkiem zostały wykonane prace remontowe w pomieszczeniach użytkowych, prace wykonywała firma (...). S., prace odbywały się od 8 czerwca 2015 r do 26 czerwca 2015 r, na miejscu wykonywania prac obecni byli B. S. oraz jego pracownica J. S., obie te osoby przez cały okres trwania prac były obecne codziennie.

/oświadczenie – k. 8/

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów i zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016 r., poz. 372) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

W myśl art. 4 w ust 1 i 2 ustawy zasiłkowej ubezpieczony podlegający obowiązkowo ubezpieczeniu nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 kp, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, iż umowa o pracę zawarta między ubezpieczoną a płatnikiem składek, jest nieważna, bowiem została zawarta dla pozorów.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w

przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok SN z dnia 2 lipca 2008 roku, sygn. akt II UK 334/07, opubl. L.).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) można wyczytać, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenia zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującej zarzutów, że zawarła umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie kwestionowanej umowy realizowałaby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

W tej sytuacji do Sądu należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu Sąd zbadał, czy odwołująca się osobiście świadczyła pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o załączone do akt dokumenty, w tym dokumentację osobową, medyczną oraz jedynie częściowo w oparciu o osobowe źródła dowodowe w postaci zeznań świadków A. B., M. M. oraz zeznań wnioskodawczyni oraz zainteresowanego płatnika.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawczyni, płatnikowi oraz świadkom, w których wskazywali na zatrudnienie ubezpieczonej u płatnika składek na podstawie umowy o pracę

oraz faktycznego świadczenia pracy, z uwagi na sprzeczności w zeznaniach świadków i stron oraz załączonych do akt dokumentów.

W ocenie Sądu Okręgowego brak jest jakichkolwiek wiarygodnych dowodów potwierdzających wykonywanie pracy przez ubezpieczoną w ramach stosunku pracy.

Przedstawiony przez wnioskodawczynię materiał dowodowy jest sprzeczny, w zeznaniach stron i świadków są istotne rozbieżności.

Świadek A. B. zeznaje, że wnioskodawczyni była cały czas obecna w trakcie wykonywanych prac remontowych przez B. S., przy czym jak sama zeznaje nie było jej w domu cały dzień, bo wychodziła do pracy. Dopytywana o szczegóły wskazywała, że widziała ją przy pracy, jak przychodziła. Należy wskazać, że świadek zeznaje na temat remontu wyłącznie korytarza, a z protokołu odbioru technicznego, załączonego do akt dopiero do odwołania, wynika, że było wykonywane także malowanie kuchni. O malowaniu kuchni nie zeznaje ani wnioskodawczyni ani płatnik. Świadek ten nie precyzuje dokładnego okresu wykonywanych prac, z protokołu wynika okres 19 maja – 5 czerwca 2015 r, natomiast wnioskodawczyni zeznaje, że prace zaczęły się tam 25 maja 2015 r, a wcześniej nie było żadnych zleceń. A. B. zeznawała, że wnioskodawczyni także malowała, początkowo wnioskodawczyni nie potwierdziła tych czynności (00:08:34 – e – prot. z dnia 9.09.2016), by ostatecznie podać, że malowała powierzchnie w okolicy kaloryferów.

Do odwołania zostało załączone oświadczenie o wykonywaniu prac na rzecz firmy A. M., które miały być wykonywane w okresie 8 – 26 czerwca 2015 r. Świadek M. wskazuje na datę zakończenia prac – 19 czerwca 2015 r, wnioskodawczyni zeznaje, że prace zaczęły się na początku czerwca i trwały około tygodnia. Różnie także przedstawiany jest zakres prac – świadek M. zeznaje wyłącznie o skręcaniu regałów – wnioskodawczyni miała pomagać bratu w postaci podawania narzędzi i sprzątanía. Wnioskodawczyni zeznaje natomiast, że było tam skręcanie regałów i układanie linoleum, a ona skręcała regały. Płatnik natomiast zeznaje o regałach, ale także o malowaniu.

Wnioskodawczyni zeznała w toku pierwszego informacyjnego wyjaśnienia, że podjęła pracę w dniu 1 lipca 2015 r, a na zwolnienie lekarskie poszła od 13 sierpnia. /protokół rozprawy – k. 16 odw./, co zupełnie odbiega od kolejnych zeznań i złożonych dokumentów.

Wnioskodawczyni początkowo zeznawała, że w momencie zatrudnienia nie wiedziała, że jest w ciąży. Ostatecznie – w toku przesłuchania przyznała, że o ciąży wiedziała, ciąża od początku była zagrożona i były przeciwwskazania do pracy np. przy wączaniu farb. Poza tym z dokumentacji medycznej wynika, że w dniu 13 maja 2015 r został stwierdzony stan ciąży z rozpoznaniem zagrażającego poronienia.

Może zatem budzić wątpliwość zakres prac, które miała wykonywać wnioskodawczyni – prace remontowe, sprzątanía, skręcanie regałów, czy kupowanie farby. Jednocześnie wnioskodawczyni przyznała, że nie wykonywała żadnych prac administracyjnych, które także miały być w jej zakresie obowiązków.

Mimo załączenia do akt karty szkolenia BHP, ani wnioskodawczyni, ani płatnik, nie byli w stanie stwierdzić, kto i kiedy szkolenie prowadził, przy czym jedno z nich miał prowadzić płatnik. Poza tym płatnik podpisuje kartę z datą 12.05.2015 r, a szkolenie miało trwać 12 – 13.05.2015 .

Wnioskodawczyni nie sprecyzowała, jakie konkretne polecenia wydawał jej brat.

Zarówno wnioskodawczyni jak i płatnik podawali, że wypłata wynagrodzenia następowała do „ręki”, bez pokwitowania, a zostały załączone dowody wypłaty z pokwitowaniem obu stron. Płatnik przedstawił odmienną od przedstawionych dokumentów wersję co do ilości wypłat i ich wysokości. W ocenie Sądu nie zasługuje na uwzględnienie tłumaczenie, że płatnik nie jest zorientowany w kwestiach osobowo – płacowych, bowiem podejmując działalność gospodarczą można było od niego wymagać minimum staranności w tym zakresie przez co winien się on orientować co do okoliczności związanych z zatrudnieniem jedyne go pracownika.

Należy także zwrócić uwagę, że wątpliwości budzi fakt wypłaty wynagrodzenia za maj w pełnej wysokości, skoro zatrudnienie nastąpiło w połowie miesiąca, a był to pierwszy miesiąc działalności płatnika, który przed założeniem działalności gospodarczej, nie miał innego źródła dochodu.

Powyższe budzi zasadnicze wątpliwości co do faktycznej wypłaty tych należności.

Płatnik zeznał, że zakres obowiązków dla wnioskodawczynie został sporządzony w formie wydruku komputerowego i nie był uzupełniany, gdy tymczasem do akt został załączony zakres obowiązków z uzupełnioną pismem ręcznym częścią, stanowiącą uszczegółowiony zakres obowiązków.

Należy też zwrócić uwagę, że na miejsce wnioskodawczynie nie został zatrudniony inny pracownik. Płatnik twierdził, że szukał pracownika wśród znajomych, jednak nikt nie był zainteresowany pracą za tak niskie wynagrodzenie. Przy czym przesłuchany na tę okoliczność świadek A. G. zeznał, że rozmowy na temat pracy prowadził z płatnikiem w czerwcu 2015 r, kiedy wnioskodawczynie miała być jeszcze być zdolna do pracy. Natomiast nie wykazał, by w późniejszym okresie – w okresie niezdolności do pracy wnioskodawczynie faktycznie czynił starania, by zatrudnić nowego pracownika.

Złożony do akt wykaz placówek, w których miała wnioskodawczynie roznosić ulotki, sam w sobie nie stanowi dowodu na faktyczną obecność wnioskodawczynie w tych konkretnych miejscach, a nadto, że ta obecność wynikała z pracowniczego podporządkowania.

Brak także dowodu, że załączona do akt ulotka była wynikiem pracy wnioskodawczynie.

Także jednostkowa sytuacja dotycząca roznoszenia ulotek na giełdzie nie oznacza, że strony łączył stosunek pracy, a nie stosunek współpracy czy zlecenia.

Zostały sporządzone listy obecności, które, co było bezsporne, wnioskodawczynie podpisywała w domu, bo mieszkała z bratem, brak jest jednak ewidencji czasu pracy, z której wynikałby faktyczny czas pracy.

Należy też zwrócić uwagę, że dopiero do odwołania zostały załączone rachunki oraz protokół odbioru, natomiast nie zostały one przedstawione w toku postępowania wyjaśniającego przed ZUS.

Wobec powyższych rozbieżności Sąd odmówił wiary zeznaniom wnioskodawczynie, zainteresowanego oraz świadków, z których miało wynikać, że ubezpieczona podjęła pracę i świadczyła ją na rzecz płatnika składek w ramach pracowniczego podporządkowania.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że ubezpieczona na rzecz płatnika składek w spornym okresie nie wykonywała pracy podporządkowanej.

Przede wszystkim zwrócić należy na to, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, nie potwierdza, aby zainteresowany kierował pracą wnioskodawczynie, w szczególności, aby wskazywał jakiegokolwiek konkretne zadania do realizacji związane z powierzonym stanowiskiem pracy oraz aby określał konkretne terminy wykonania poszczególnych zadań. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika także, jakie konkretne polecenia co do bieżącego wykonywania pracy były wydawane przez zainteresowaną.

Ustawodawca zastrzegł w przepisie art. 22 § 1 k.p., że pracownik wykonuje pracę pod kierownictwem pracodawcy, przy czym nie zdefiniował tej cechy zatrudnienia. W literaturze przedmiotu wyinterpretowano, że kierownictwo pracodawcy przejawia się w poleceniach, podporządkowaniu organizacyjnym oraz podporządkowaniu represywnym i dystrybucywnym. Nie jest jednak jasne, czy wszystkie przejawy kierownictwa pracodawcy muszą występować jednocześnie i z pełnym nasileniem. Zmieniające się warunki i potrzeby świadczenia pracy zrodziły dylemat. Sprowadza się on do pytania czy niewystępowanie w trakcie zatrudnienia (lub występowanie w ograniczonym rozmiarze) poleceń podmiotu zatrudniającego, jak również pozostałych cech kierownictwa, pozwala

na uznanie istnienia stosunku pracy. Wydaje się, że odpowiedzią orzecznictwa jest konstrukcja podporządkowania autonomicznego. Sąd Najwyższy przyjął, że podporządkowanie pracownika (art. 22 § 1 k.p.) może polegać na określeniu przez pracodawcę czasu pracy i wyznaczeniu zadań, natomiast co do sposobu ich realizacji pracownik ma pewien zakres swobody (Wyrok SN z dnia 7.09.1999 r., I PKN 277/99, OSNAPiUS 2001 nr 1, poz. 18, wyrok SN z dnia 04.04.2002 r., I PKN 776/00 OSNP 2004 nr 6, poz. 94.).

Do koncepcji tej nawiązywał Sąd Najwyższy również w późniejszych orzeczeniach (Wyrok SN z dnia 7.03.2006 r., I PK 146/05, OSNP 2007, nr 5-6, poz. 67, postanowienie SN z dnia 11 października 2007 r., III UK 70/07, OSNP 2008, nr 23-24, poz. 366).

Konstatacja ta jest ważna, gdy założy się, że praca pod kierownictwem w myśl art. 22 § 1 k.p., jest jedną z najważniejszych cech w procesie typizacji charakteru stosunku prawnego łączącego strony (wyrok SN z dnia 20.03.1965 r., III PU 28/64, OSNCP 1965, nr 9, poz. 157).

Zdaniem Sądu I instancji analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że w sprawie niniejszej nie zostały stwierdzone omówione powyżej elementy świadczące o tym, iż ubezpieczona wykonywała pracę na podstawie umowy o pracę i łączył ją z płatnikiem składek stosunek pracy. Fakt, że została sporządzona dokumentacja pracownicza, co do której istniały także rozbieżności w zeznaniach, nie świadczy jeszcze o tym, że wykonywała ona jakąkolwiek pracę podporządkowaną na rzecz płatnika składek.

Mając na względzie powyższe w ocenie Sądu Okręgowego zgromadzone dowody nie pozwalają na ustalenie, aby celem zawarcia spornej umowy o pracę było świadczenie pracy na podstawie umowy o pracę.

A zatem skoro zawarta pomiędzy wnioskodawczynią a płatnikiem składek umowa o pracę dotknięta jest nieważnością ze względu na pozorność (art. 83 k.c. w związku z art. 300 k.p.), Sąd przyjął, że umowa ta nie wywołuje pożądanych przez strony skutków w sferze ubezpieczeń społecznych, zatem ubezpieczona nie podlega ubezpieczeniu z tytułu umowy o pracę zawartej ze wskazanym płatnikiem.

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego ginekologa – zgłoszony przez peł. wnioskodawczyni i peł. ZUS, bowiem był on zbędny dla rozstrzygnięcia mając na względzie tezy dowodowe zakreślone przez strony:

- rodzaj schorzeń, na które cierpiała wnioskodawczyni w czasie ciąży, zasadność przebywania na zwolnieniach lekarskich i brak możliwości wykonywania w tym czasie pracy zawodowej – okoliczności te wynikały z dokumentacji lekarskiej i nie były sporne pomiędzy stronami, bowiem organ rentowy nie podnosił, iż wnioskodawczyni niezasadnie korzystała ze zwolnień z punktu widzenia braku zdolności do pracy,
- stan zdrowia wnioskodawczyni w momencie podjęcia zatrudnienia – okoliczność ta wynikała także z dokumentacji medycznej, z zeznań świadka M. Ł., a także z zeznań samej wnioskodawczyni.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

Uzasadnienie załączyć do akt